

พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชนตำบลสนามแจง
อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
The Behavior Interfere with Drugs Among Youth in Sanamchaeng
Sub-district, Banmi District, Lop Buri Province

บุญนริศ สายสุ่ม
Bunnaris Saisum

นักวิชาการสาธารณสุข/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

Corresponding Author: bunnaris@gmail.com

Received: June 11, 2023. Revised: August 21, 2023. Accepted: August 21, 2023.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ระดับความรู้เรื่องยาเสพติด ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องยาเสพติดและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชนตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ประชากรที่ศึกษา คือ เยาวชนที่มีอายุเกิน 15 ปีแต่ยังไม่ถึง 18 ปี จำนวน 176 คน และได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 152 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test การเปรียบเทียบเป็นรายคู่วิธีการของเชฟเฟ้ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) เยาวชนส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องยาเสพติดในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชนในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับต่ำ ($\mu = 1.98$, $\sigma = 0.46$) 3) การวิเคราะห์ความแตกต่างของพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชนจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เยาวชนที่มีเพศและระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกัน มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องยาเสพติด และปัจจัยที่มีอิทธิพลกับพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด พบว่า ความรู้เรื่องยาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงลบระดับต่ำมากกับพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน ($r = -0.20$, $p\text{-value} = 0.01$) และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับต่ำกับพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน ($r = 0.35$, $p\text{-value} = 0.001$)

คำสำคัญ : พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน, ยาเสพติดกับเยาวชน, ยาเสพติดในตำบลสนามแจง

Abstract

This research was a cross-sectional survey aimed at studying the level of knowledge about substance abuse, factors influencing substance abuse-related behaviors, comparing differences between personal characteristics and substance abuse-related behaviors, as well as examining the relationship between knowledge about substance abuse and factors influencing substance abuse-related behaviors among youth in Sanamchaeng sub-district, Banmi district, Lop Buri province. The research utilized questionnaires as the research instrument. The study population consisted of youths aged over 15 but under 18, totaling 176 individuals, with 152 completed questionnaires returned, accounting for 86.3 percent. Data analysis employed descriptive statistics including frequencies, percentages, means, and standard deviations. Inferential statistics such as t-test, F-test, pairwise comparison using Scheffe's method, and Pearson's correlation coefficient were also utilized.

The results of the research revealed that the majority of young people had a fair understanding of drugs in general (46.1%). The factors influencing drug-related behavior among youth were found to be at a low level ($\mu = 1.98$, $\sigma = 0.46$). Moreover, the analysis of the differences in drug-related behavior among youth classified by personal attributes revealed that youth with different genders and highest educational levels had significant different effects on drug use behavior at .05 level. In addition, when analyzing the relationship between drug knowledge and factors influencing drug-related behaviors, it was found that drug knowledge had a very low negative correlation with drug-related behaviors among youth ($r = -0.20$, $p\text{-value} = 0.01$) and factors influencing overall behavior found that there was a low positive correlation with drug-related behavior among youth ($r = 0.35$, $p\text{-value} = 0.001$).

Keywords: drug-related behavior among youth, drugs and youth, drugs in Sanamchaeng Sub-district

บทนำ

ข้อมูลจากรายงานสถานการณ์ยาเสพติดโลก (World Drug Report, 2021) ของสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC: United Nations Office on Drugs and Crime) มีการคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2573 แนวโน้มผู้ใ้ยาเสพติดทั่วโลกจะมีประมาณ 299 ล้านคน (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2565, หน้า 8) ขณะเดียวกันสถานการณ์ยาเสพติดของประเทศไทยก็ยังไม่ลดระดับความรุนแรงเช่นกัน อันเป็นผลมาจากการขยายตัวของการผลิตยาเสพติดในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศ เช่น บริเวณสามเหลี่ยมทองคำ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดยังมีการลักลอบนำยาเสพติดจำนวนมากจากต่างประเทศเข้ามายังประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีการจับกุมยาเสพติดได้จำนวนมาก โดยเฉพาะยาเสพติดประเภทสารสังเคราะห์ (ยาบ้า และไอซ์) ในปี พ.ศ. 2564 มีการจับกุมคดียาเสพติดทั้งหมด 337,186 คดี ผู้ต้องหา 350,758 คน ของกลางยาบ้า 554.7 ล้านเม็ด ไอซ์ 26,662 กิโลกรัม

เฮโรอีน 4,520 กิโลกรัม คีตามีน 1,350 กิโลกรัม โคเคน 45 กิโลกรัม เอ็กซ์ตาซี 447,213 เม็ด และกัญชา 41,573 กิโลกรัม เปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2563 มีการจับกุมคดียาเสพติดทั้งหมด 324,552 คดี ผู้ต้องหา 338,560 คน ของกลางยาบ้า 319.1 ล้านเม็ด ไอซ์ 23,872 กิโลกรัม เฮโรอีน 597 กิโลกรัม คีตามีน 1,342 กิโลกรัม โคเคน 23 กิโลกรัม เอ็กซ์ตาซี 510,223 เม็ด และกัญชา 9,227 กิโลกรัม (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2565, หน้า 10) ซึ่งเห็นได้ว่าภายในประเทศปัญหายาเสพติดมีการแพร่ระบาดเป็นจำนวนมากในทุกพื้นที่และมีแนวโน้มทวีความรุนแรงขึ้น แม้ว่ารัฐบาลพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเต็มที่ทั้งในเรื่องของการวางนโยบาย ตลอดจนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติด แต่ยังไม่สามารถจัดการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้หมดสิ้น และสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหลายพื้นที่ มีอัตราที่สูงขึ้น จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนในชุมชนมีความเสี่ยงในการติดยาเสพติด ดังนั้น การจัดการดูแลเพื่อที่จะป้องกันไม่ให้เกิดและเยาวชนในชุมชนมีความเสี่ยงในการติดยาเสพติดด้วยกระบวนการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ จากสถานการณ์ดังกล่าวในปัจจุบันส่งผลให้เด็กและเยาวชนใช้ยาเสพติดในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งหากชุมชนไม่มีความเข้มแข็งในการป้องกันการเกิดปัญหายาเสพติด ก็จะทำให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสที่จะข้องเกี่ยวกับยาเสพติดมากขึ้น (ซูไมยะห์ ลาเต๊ะ, และคนอื่น ๆ, 2564)

ปัจจุบัน สถานการณ์ยาเสพติดของตำบลสนามแจง ในปี พ.ศ. 2565 ผลจากการ Re X-Ray จัดทำข้อมูลเพื่อนำผู้ป่วยยาเสพติดเข้ารับการบำบัด พบว่า มีผู้เกี่ยวข้องในการใช้ยาเสพติด จำนวน 48 ราย จากการให้ข้อมูลของผู้ปกครองที่บุตรหลานใช้ยาเสพติด ระบุว่ามีอาการหูแว่วและประสาทหลอน จำนวน 5 ราย และจากการแจ้งข้อมูลของประชาชนในชุมชนว่ามีผู้ป่วยใช้ยาเสพติดอยู่ในชุมชน และเข้าข่ายอาจก่อให้เกิดอันตรายกับบุคคลรอบข้าง จำนวน 2 ราย รวมมีผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของตำบลสนามแจงทั้งสิ้น จำนวน 55 ราย (ไพบุลย์ มุขสิทธิ์, 2566) ซึ่งทั้ง 55 ราย มีผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตเวชที่จำเป็นต้องต้องเข้ารับการรักษานาน 19 ราย (คิดเป็นร้อยละ 34.54) มีผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตเวชที่ไม่สามารถควบคุมให้เข้ารับการรักษานาน 3 ราย (คิดเป็นร้อยละ 5.45) ดังนั้น เพื่อเป็นการหาแนวทางในการแก้ไขและป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน ตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้เป็นแนวทางวางแผนการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ร่วมกับภาคีเครือข่ายต่อไป

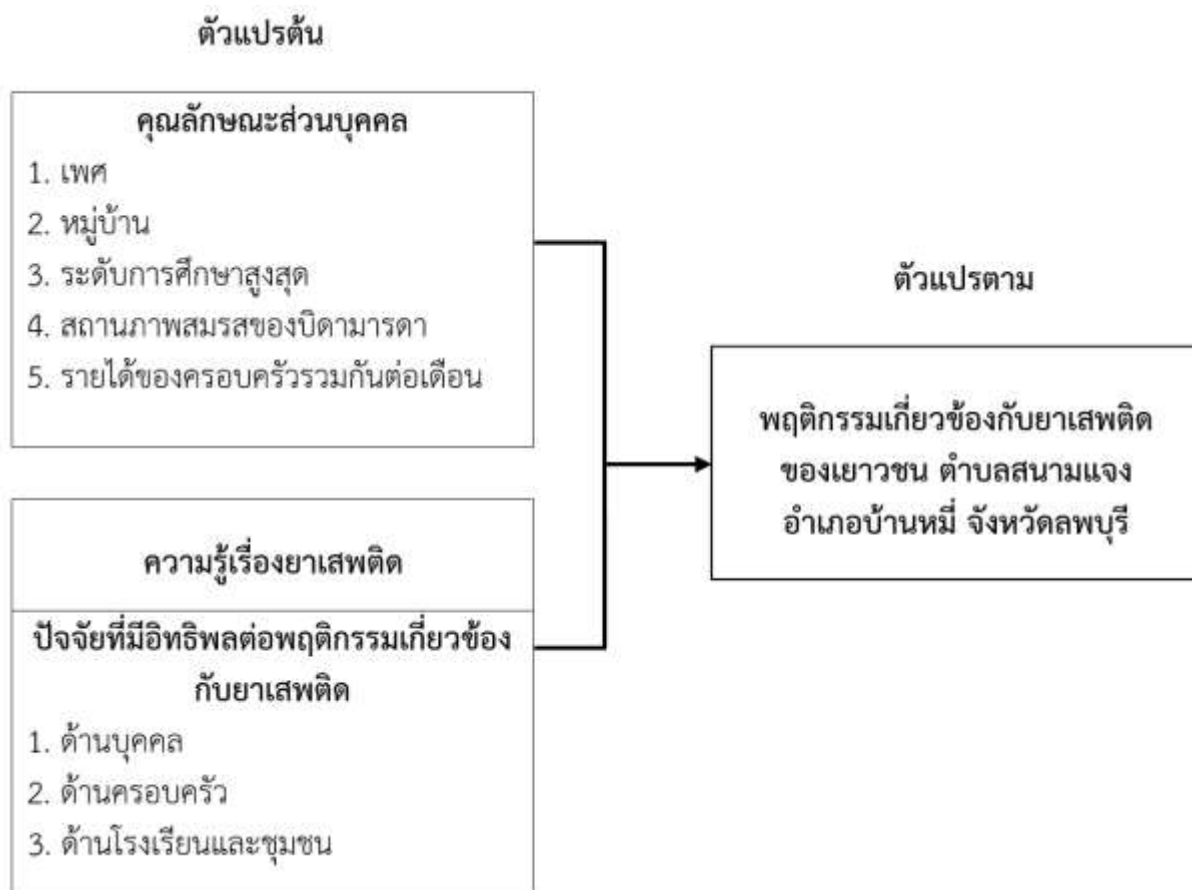
วัตถุประสงค์

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชนตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. วัดระดับความรู้เรื่องยาเสพติดของเยาวชน ตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
2. วัดระดับอิทธิพลของปัจจัยต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน ตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
3. เปรียบเทียบพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน ตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

4. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องยาเสพติดและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน ตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภูมิ 1 กรอบแนวคิดพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน ตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

สมมติฐานการวิจัย

1. ความรู้เรื่องยาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน ตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชนตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
3. คุณลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกันทำให้พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน ตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน ตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความหมายของเยาวชน

คำว่า เยาวชน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติความหมายของ เยาวชน ว่า “เยาวชน” หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ถึง 25 ปีบริบูรณ์ (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2560, หน้า 1) ส่วน พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน และครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 4 บัญญัติว่า “เยาวชน” หมายถึง บุคคลอายุเกิน 15 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ (ลาวัลย์ นาคดิลก, 2561) ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของเยาวชน ตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน และครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 4 เนื่องจากมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับประชากรที่เป็นขอบเขตในการวิจัยครั้งนี้

2. ความรู้เรื่องยาเสพติด

คำว่ายาเสพติด อาภาศิริ สุวรรณานนท์ และคนอื่น ๆ (2550, หน้า 1) ได้ให้คำนิยามว่า ยาเสพติด หมายถึง ยาบ้า หรือแอมเฟตามีน ซึ่งเป็นสารสังเคราะห์ที่ทำให้ผู้เสพต้องเพิ่มขนาดการเสพมากขึ้นเรื่อย ๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพอย่างรุนแรงตลอดเวลา ส่งผลต่อร่างกายและจิตใจผู้เสพ ทำให้สุขภาพทรุดโทรมลง ซึ่งมีลักษณะอาการผลจากการเสพที่สอดคล้องกับศุภร ชินเกตุ (2553, หน้า 16) ที่ได้ให้คำนิยามว่า ยาเสพติด หมายถึง สารหรือวัตถุชนิดใดก็ตาม อาจจะเป็นสารผลิตภัณฑ์ทางธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อเสพหรือรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ เป็นช่วงระยะเวลาติดต่อกัน ทำให้บุคคลนั้นตกอยู่ใต้อำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้น ทั้งทางร่างกายและจิตใจ หรือจิตใจเพียงอย่างเดียว ต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อย ๆ หรือทำให้สุขภาพของผู้เสพเสื่อมโทรมลง และเมื่อหยุดใช้จะมีอาการขาดยา ทำให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพของผู้เสพเช่นเดียวกัน กานต์ชญญา แก้วแดง (2555, หน้า 9) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า ยาเสพติด หมายถึง สารใด ๆ ก็ตามที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือสารที่สังเคราะห์ขึ้น เมื่อนำเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยวิธีรับประทาน สูบ ดมควัน ฉีด หรือวิธีการใด ๆ ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการเสพติดได้หากใช้สารนั้นเป็นประจำทุกวันหรือวันละหลาย ๆ ครั้ง ซึ่งจากคำนิยามของยาเสพติดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสรุปว่า ยาเสพติด หมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติหรือจากสารสังเคราะห์ เมื่อนำเข้าสู่ร่างกายจะมีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ โดยมีลักษณะสำคัญ เช่น มีความต้องการเพิ่มขนาดของสาร เพิ่มการเสพ มีความต้องการเสพยาทั้งทางร่างกาย และจิตใจอย่างรุนแรงหรือต่อเนื่อง มีผลทำให้สุขภาพร่างกายทรุดโทรม หรือเกิดอาการทางจิต และประสาท

3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

จากการศึกษาเอกสารและตำราต่าง ๆ พบว่า มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายและปัจจัยที่มีอิทธิพลพฤติกรรม ไว้คล้ายคลึงกัน ดังนี้

3.1 ความหมายของพฤติกรรม การให้ความหมายของพฤติกรรม จุฬาลักษณ์ สະตะ (2553, หน้า 5-6) ได้นิยามไว้ว่า พฤติกรรม หมายถึง กริยาอาการที่แสดงออกหรือปฏิบัติกริยาโต้ตอบเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ต่าง ๆ อาการต่าง ๆ ที่แสดงออก เหล่านั้นอาจเป็นการเคลื่อนไหวที่สังเกตได้หรือวัดได้ เช่น การเดิน การพูด การเขียน การคิด การเต้นของหัวใจ เป็นต้น สำหรับสิ่งเร้าที่มากระทบแล้วก่อให้เกิด

พฤติกรรม ก็อาจเป็นสิ่งที่เร้าจากภายในและสิ่งเร้าจากภายนอก สิ่งเร้าจากภายใน ได้แก่ สิ่งเร้าที่เกิดจากความต้องการทางกายภาพ เช่น ความหิว ความกระหาย ส่วนสิ่งเร้าจากภายนอก ได้แก่ สิ่งกระตุ้นต่าง ๆ หรือสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ หู ตา จมูก ปาก และการสัมผัส จิราพร เพชรดา (2554, หน้า 18) นิยามไว้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การแสดงออกหรือการกระทำของสิ่งมีชีวิตสามารถมองเห็นและสังเกตได้ เช่น การเดิน การกิน การนอน การร้องไห้ การเล่น การเรียน ในกรณีที่ไม่เห็นสังเกตไม่ได้ อาจใช้เครื่องมือทดสอบได้ การสังเกตพฤติกรรม ทำได้ตลอดเวลา ส่วน สปีเงลอร์ และเกฟเรมอนท์ (Spiegler, & Gueuremont, 1998, p.121) ให้คำนิยามไว้ว่า พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง สิ่งที่บุคคลกระทำหรือแสดงออกที่สามารถสังเกตเห็น หรือวัดได้ตรงกัน พฤติกรรมสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) ซึ่งเป็น พฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง และ พฤติกรรมภายใน หรือแอบแฝง (Covert Behavior) เป็น พฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง ถือว่าเป็น พฤติกรรมส่วนบุคคล ได้แก่ ความคิด ความรู้สึก ความรู้ ทักษะ ค่านิยม และการตอบสนองทางสรีระ เป็นต้น จากคำนิยาม ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสรุปว่า พฤติกรรม ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Behavior” หมายถึง ปฏิกริยาหรือกิจกรรมทุกอย่างของสิ่งมีชีวิต ซึ่งพฤติกรรมของมนุษย์จึงหมายถึงปฏิกริยาต่าง ๆ ที่บุคคลแสดงออกทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคล มีทั้งที่สังเกตได้และสังเกตไม่ได้ ทั้งสิ่งที่สมัครใจจะกระทำหรือละเว้นการกระทำ ทั้งนี้พฤติกรรมของบุคคลย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพสังคม วัฒนธรรม ซึ่งมักได้รับอิทธิพลจากความคาดหวังของบุคคลรอบข้าง สถานการณ์ขณะนั้น และประสบการณ์ในอดีต

3.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม สิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์มาจากปัจจัยหลายประการ ดังที่ สมพร เทพสิทธิ (2542, หน้า 13-14) ได้อธิบายไว้ว่า สาเหตุพฤติกรรมกระทำผิดของเด็กและเยาวชน มีสาเหตุ 5 ประการ คือ 1) ตัวเด็กและเยาวชน 2) ครอบครัว 3) โรงเรียน 4) กลุ่มเพื่อน และ 5) สภาพชุมชนและสิ่งแวดล้อม ส่วน จิราพร เพชรดา (2554, หน้า 14-15) ได้อธิบายว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมแบ่งออกเป็น 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยทางพันธุกรรม ปัจจัยทางจิตวิทยา ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางกายภาพ นอกจากนี้ พิเศษ ชูเมือง (2563) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติดของผู้ต้องหาคดียาเสพติดในพื้นที่จังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด คือ ถูกเพื่อนชักชวนให้ใช้ยาเสพติด รองลงมา คือ มีความอยากรู้อยากลอง ขาดความยับยั้งชั่งใจ ส่วนปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัวที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติดเนื่องจากพ่อแม่มีพฤติกรรมทะเลาะกันทุกวัน รองลงมา คือ พ่อแม่ขอหย่าร้างและแยกทางกัน ส่วนปัจจัยทางสังคม คือ เพื่อนเป็นผู้ชักชวนหรือชักจูงให้เสพยาเสพติด รองลงมา คือ การคบเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อนที่เสพยาเสพติด จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสรุปว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์มีหลายปัจจัยหลักที่จะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมมนุษย์ คือ ลักษณะนิสัยส่วนบุคคล สัมพันธภาพในครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการมุ่งเน้นที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 3 ด้าน คือ 1) ด้านบุคคล หมายถึง ความรู้สึก หรือปัญหาส่วนตัวของเยาวชนเองที่ส่งผลให้เยาวชนมีความรู้สึกอยากใช้ยา 2) ด้านครอบครัว หมายถึง ปัญหาในครอบครัวของเยาวชนเองที่ส่งผลให้เยาวชนมีความรู้สึกอยากใช้ยา และ 3) ด้านโรงเรียนและชุมชน หมายถึง สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียนและชุมชนที่ทำให้การใช้ยาเสพติดได้ง่ายขึ้น

3.3 พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การที่จะระบุได้ว่าผู้ใดเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือไม่ จะต้องพิจารณาพฤติกรรมที่บ่งบอกได้ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (2544, หน้า 1-2) ได้กำหนดพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ไว้ดังนี้

1) สนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าผู้นั้นเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเฉพาะในการกระทำที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดนั้น

2) จัดหา หรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือวัตถุใด ๆ เพื่อประโยชน์ หรืออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าผู้นั้นเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเฉพาะในการกระทำที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดนั้น

3) รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าผู้นั้นเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

4) คบค้าสมาคมเป็นอาจักษ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยรู้หรือควรโดยรู้หรือควรจะรู้ว่าผู้นั้นเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

5) เป็นผู้ประกันผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยใช้หลักทรัพย์หรือสถานการณ์เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในชั้นพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลในความรับผิดชอบเกี่ยวกับยาเสพติด ในข้อหาผลิต นำเข้า จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง เพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด หรือในข้อหา มีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือประเภท 2 เกินปริมาณที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด อันเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท มีข้อยกเว้นเฉพาะในกรณี อันเป็นการกระทำตามหน้าที่ในกฎหมาย หรือตามธรรมเนียมจรรยา หรือเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นกับบุคคล ซึ่งเป็นสามี หรือภรรยา บุพการี หรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ นั้น

นอกจากนี้ สุจิตตา ฤทธิมนตร์ และ มานพ คณะโต (2557) ได้ศึกษาพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดผิดกฎหมายในวัยรุ่น และผลกระทบด้านสุขภาพ พบว่า ครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ส่วนใหญ่เริ่มต้นจากการใช้ยาเสพติด อันเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับตัวแทนจำหน่ายยาเสพติด หลังจากที่ใช้ยาเสพติดก็จะกลายเป็นสมาชิกของเครือข่ายยาเสพติด มีความต้องการเงิน ประกอบกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อให้นักเรียนสามารถกลายเป็นผู้จำหน่ายยาเสพติดในโรงเรียน ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หมายถึง พฤติกรรมใด ๆ ที่แสดงออกว่าเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น สนับสนุน ช่วยเหลือ จัดหา ให้เงิน รับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใด หรือคบค้าสมาคม หรืออำนวยความสะดวกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรซึ่งเป็นเยาวชน ซึ่งมีอายุเกิน 15 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ ในตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำนวน 176 คน โดยจัดส่งแบบสอบถามให้ตอบด้วยตนเองด้วยความสมัครใจ และได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 152 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.3 มีการดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาทบทวนวรรณกรรมและจัดทำโครงร่างงานวิจัย
2. สร้างแบบสอบถามจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามส่วนที่ 2 ใช้สูตร KR20

เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 ส่วนแบบสอบถามส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 และ 0.72 ตามลำดับ ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วย 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สอบถามคุณลักษณะส่วนบุคคลของเยาวชน ประกอบด้วย เพศ หมู่บ้าน ระดับศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรสของบิดามารดาบุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย รายได้ของครอบครัวรวมกันต่อเดือน จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 สอบถามความรู้เรื่องยาเสพติดของเยาวชน พัฒนามาจากแบบสอบถามในงานวิจัยของ โลน่า โมลิกา (2550) จำนวน 15 ข้อ มีเกณฑ์ในการให้คะแนน คือ ตอบถูก ให้ 1 คะแนน ตอบผิดและไม่แน่ใจ ให้ 0 คะแนน ข้อที่ตอบว่าถูก แปลว่า ถูก คือ ข้อ 1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 และ 15 ข้อที่ตอบว่าผิด แปลว่า ถูก คือ ข้อ 2, 3, 5 และ 14 โดยใช้เกณฑ์การประเมินความรู้แบบอิงเกณฑ์ เทียบเคียงจากเกณฑ์ของ บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2543) แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับน้อย	หมายถึง	ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ	56.25	(0- 8 คะแนน)
ระดับปานกลาง	หมายถึง	ได้คะแนนระหว่างร้อยละ	56.26 -75.00	(9-11 คะแนน)
ระดับสูง	หมายถึง	ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ	75.01 ขึ้นไป	(12-15 คะแนน)

ส่วนที่ 3 สอบถามวัดระดับปัจจัยที่มีอิทธิต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด พัฒนามาจากแบบสอบถามในงานวิจัยของ รอซีเดห์ มะสะแม (2554) เป็นแบบวัดระดับความคิดเห็นให้เลือกตอบ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีเกณฑ์ในการให้คะแนน คือ ตอบบ่อยมาก ให้ 5 คะแนน ตอบบ่อย ให้ 4 คะแนน ตอบบางครั้ง ให้ 3 คะแนน ตอบนาน ๆ ครั้ง ให้ 2 คะแนน และตอบไม่เคยเลย ให้ 1 คะแนน คือ ข้อ 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19 และ 20 และตอบบ่อยมาก ให้ 1 คะแนน ตอบบ่อยให้ 2 คะแนน ตอบบางครั้งให้ 3 คะแนน ตอบนาน ๆ ครั้ง ให้ 4 คะแนน และตอบไม่เคยเลย ให้ 5 คะแนน คือ ข้อ 2, 9, 15 และ 17 โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

อิทธิพลระดับต่ำ	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33
อิทธิพลระดับปานกลาง	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66
อิทธิพลระดับมาก	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00

ส่วนที่ 4 สอบถามพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน พัฒนามาจากแบบสอบถามในงานวิจัยของยอดชาย ภูพานไร่ (2559) เป็นแบบวัดระดับความคิดเห็นให้เลือกตอบ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีเกณฑ์ในการให้คะแนน คือ ตอบเป็นประจำ ให้ 5 คะแนน ตอบบ่อยครั้งให้ 4 คะแนน ตอบบางครั้งให้ 3 คะแนน ตอบนาน ๆ ครั้ง ให้ 2 คะแนน และตอบไม่เคยเลย ให้ 1 คะแนน โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับระดับน้อย	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33
พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับระดับปานกลาง	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66
พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับระดับมาก	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00

ส่วนที่ 5 สอบถามเกี่ยวกับการเกิดปัญหาเสพติดและแนวทางแก้ไขปัญหาในตำบลสนามแจง เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended questions) ที่ให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมโดยนำข้อมูลที่ได้มาจัดกลุ่มความถี่ตามปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการสนับสนุนผลการวิจัย จำนวน 1 ข้อ

3. ยื่นเรื่องขอเอกสารรับรองโครงการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมเกี่ยวกับการวิจัยในมนุษย์ จากโรงพยาบาลบ้านหมี่ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ได้รับการการรับรองเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2566

4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัย

5. รายงานผลการวิจัยให้ภาคีเครือข่ายทราบ เพื่อนำไปปรับรูปแบบการดำเนินงานยาเสพติดในชุมชน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของผลการวิจัยโดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test การเปรียบเทียบเป็นรายคู่วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' method) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชนตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของเยาวชน

คุณลักษณะส่วนบุคคลของเยาวชน ปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวน ร้อยละ จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

คุณลักษณะส่วนบุคคลของเยาวชน (N = 152)	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	89	54.6
1.2 หญิง	69	45.4
2. หมู่บ้านที่อยู่อาศัย		
หมู่ที่ 1 บ้านคลองสุทธาวาส	4	2.6
หมู่ที่ 2 บ้านท่าตะโก	15	9.9
หมู่ที่ 3 บ้านห้วยแก้ว	4	2.6
หมู่ที่ 4 บ้านเขาสว่างวงษ์	42	27.6
หมู่ที่ 5 บ้านหมวดศิลา	21	13.8
หมู่ที่ 6 บ้านเขาสนามแจ่ง	19	12.5
หมู่ที่ 7 บ้านทุ่งสาธารณะ	16	10.5
หมู่ที่ 8 บ้านแหลมช้างตาย	5	3.3
หมู่ที่ 9 บ้านเขาวงกต	26	17.1
3. วุฒิการศึกษา		
3.1 ประถมศึกษา	10	6.6
3.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	29	19.1
3.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	113	74.3
4. สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
4.1 อยู่ด้วยกัน	88	57.9
4.2 บิดามารดาแยกกันอยู่	57	37.5
4.3 คนใดคนหนึ่งเสียชีวิต	6	3.9
4.4 เสียชีวิตทั้ง 2 คน	1	0.7
5. รายได้ของครอบครัวรวมกันต่อเดือน		
5.1 ต่ำกว่า 10,000 บาท	64	42.1
5.2 10,000-30,000 บาท	69	45.4
5.3 30,000-50,000 บาท	16	10.5
5.4 50,000 บาทขึ้นไป	3	2.0

จากตาราง 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล จากประชากรซึ่งเป็นเยาวชน ซึ่งมีอายุเกิน 15 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ ในตำบลสนามแจ่ง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำนวน 176 คน โดยจัดส่งแบบสอบถามให้ตอบด้วยตนเองด้วยความสมัครใจ และได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 152 ฉบับ (คิดเป็นร้อยละ 86.3) พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 54.6) พักอาศัยในพื้นที่หมู่ที่ 4 (ร้อยละ 27.6) รองลงมา คือ หมู่ที่ 9 (ร้อยละ 17.1) และ หมู่ที่ 5 (ร้อยละ 13.8) ตามลำดับ การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. (ร้อยละ 74.3) สถานภาพการสมรสของบิดามารดา คือ อยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 57.9) รายได้ของครอบครัวรวมกันต่อเดือนระหว่าง 10,000-30,000 บาท (ร้อยละ 45.4)

2. ระดับความรู้เรื่องยาเสพติดของเยาวชน

ระดับความรู้เรื่องยาเสพติดของเยาวชน ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 ระดับความรู้เรื่องยาเสพติดของเยาวชน

ที่	ระดับความรู้เรื่องยาเสพติด (N = 152)	จำนวน	ร้อยละ
1. ระดับน้อย		29	19.1
2. ระดับปานกลาง		70	46.1
3. ระดับสูง		53	34.9

จากตาราง 2 ความรู้เรื่องยาเสพติดของเยาวชนในภาพรวม พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องยาเสพติดในระดับปานกลาง (ร้อยละ 46.1) รองลงมา คือ ระดับสูง (ร้อยละ 34.9) และระดับน้อย (ร้อยละ 19.1) ตามลำดับ

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน

ที่	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (N = 152)	μ	σ	การแปลผล
1.	ด้านบุคคล	2.20	0.59	ระดับต่ำ
2.	ด้านโรงเรียน และชุมชน	2.10	0.64	ระดับต่ำ
3.	ด้านครอบครัว	1.77	0.58	ระดับต่ำ
	ภาพรวม	1.98	0.46	ระดับต่ำ

จากตาราง 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชนภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับต่ำ ($\mu = 1.98$, $\sigma = 0.46$) เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านบุคคลมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับต่ำ ($\mu = 2.20$, $\sigma = 0.59$) รองลงมา ด้านโรงเรียน และชุมชน อยู่ในระดับต่ำ ($\mu = 2.10$, $\sigma = 0.64$) และด้านครอบครัว อยู่ในระดับต่ำ ($\mu = 1.77$, $\sigma = 0.58$) ตามลำดับ

4. ความแตกต่างระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ความแตกต่างระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน ปรากฏผลดังตาราง 4-6

4.1 จำแนกตามเพศ

ความแตกต่างของพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน จำแนกตามเพศ ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 ความแตกต่างของพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน จำแนกตามเพศ

ที่	เพศ	จำนวน (N = 152)	μ	σ	F	p-value
1.	ชาย	83	1.18	0.35	7.64	0.006
2.	หญิง	69	1.08	0.20		

จากตาราง 4 ความแตกต่างของพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน เมื่อจำแนกตามเพศพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชนเพศชายสูงกว่าเพศหญิง

4.2 จำแนกตามหมู่บ้าน ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรสของบิดามารดา และรายได้ของครอบครัวรวมกันต่อเดือน ปรากฏผลดังตาราง 5-6

4.2.1 ความแตกต่างของพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน จำแนกตามหมู่บ้าน ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรสของบิดามารดา และรายได้ของครอบครัวรวมกันต่อเดือน ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 ความแตกต่างของพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน จำแนกตามหมู่บ้าน ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรสของบิดามารดา และรายได้ของครอบครัวรวมกันต่อเดือน

คุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรม เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	SS	df (N = 152)	MS	F	p-value
จำแนกตามหมู่บ้าน					
ระหว่างกลุ่ม	0.83	8	0.10	1.18	0.31
ภายในกลุ่ม	12.51	143	0.08		
รวม	13.34	151			
จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด					
ระหว่างกลุ่ม	1.59	2	0.79	10.14	0.0001**
ภายในกลุ่ม	11.74	149	0.07		
รวม	13.34	151			
จำแนกตามสถานภาพสมรสของบิดามารดา					
ระหว่างกลุ่ม	0.09	3	0.03	0.33	0.79
ภายในกลุ่ม	13.25	148	0.09		
รวม	13.34	151			
จำแนกตามรายได้ของครอบครัวรวมกันต่อเดือน					
ระหว่างกลุ่ม	0.18	3	0.06	0.67	0.56
ภายในกลุ่ม	13.16	148	0.08		
รวม	13.34	151			

จากตาราง 5 การวิเคราะห์ความแตกต่างของพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชนเมื่อจำแนกตามหมู่บ้าน สถานภาพสมรสของบิดามารดา และรายได้ของครอบครัวรวมกันต่อเดือน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้น เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2.2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด ปรากฏผลดังตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด

ระดับการศึกษาสูงสุด	μ (N = 152)	1	2	3
1. ประถมศึกษา	1.34		0.93	0.02*
2. มัธยมศึกษาตอนต้น	1.30	0.93		0.001**
3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	1.07	0.02*	0.001**	

จากตาราง 6 เมื่อพบความแตกต่างของพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชนจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชนจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า การศึกษาระดับประถมศึกษา มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดไม่แตกต่างจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แต่แตกต่างจากระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในระดับประถมศึกษาสูงกว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น แตกต่างจากระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสูงกว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

5. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องยาเสพติดและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องยาเสพติดและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน ตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องยาเสพติดและปัจจัยที่มีอิทธิต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน

ตัวแปร (N = 152)	พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	
1. ความรู้เรื่องยาเสพติด	(r)	-0.20
	p-value	0.01*
2. ปัจจัยที่มีอิทธิต่อพฤติกรรม	(r)	0.35
	p-value	0.001**
2.1 ด้านบุคคล	(r)	0.27
	p-value	0.001**
2.2 ด้านครอบครัว	(r)	0.21
	p-value	0.007*
2.3 ด้านโรงเรียน และชุมชน	(r)	0.37
	p-value	0.001**

จากตาราง 7 เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องยาเสพติดและปัจจัยที่มีอิทธิต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน พบว่า ความรู้เรื่องยาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงลบระดับต่ำมากกับพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน ($r = -0.20$, $p\text{-value} = 0.01$) และปัจจัยที่มีอิทธิต่อพฤติกรรมในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับต่ำกับพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน ($r = 0.35$, $p\text{-value} = 0.001$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยด้านความรู้เรื่องยาเสพติดของเยาวชน ตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

1. ระดับความรู้เรื่องยาเสพติดของเยาวชน ตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมพบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากเยาวชนมีความรู้เรื่องยาเสพติดน้อย ไม่สามารถรู้ถึงกลไกการออกฤทธิ์ที่แท้จริงของยาเสพติดในแต่ละชนิดได้ ทำให้วัยรุ่นบางส่วนมีพฤติกรรมคึกคะนอง อยากรู้อยากลองเพราะคิดว่ายาเสพติดบางตัวใช้แล้วไม่ติด สามารถเลิกได้ง่าย อันนำไปสู่การมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดต่อไป ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุวพันธุ์ คะโยธา และวชิพงศ์ ภักดีกุล (2561) ที่ได้ศึกษาปัจจัยเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดและปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตเทศบาลนครสกลนคร พบว่า เยาวชนกลุ่มตัวอย่าง มีความรู้เรื่องสารเสพติดและกฎหมายด้านสารเสพติดในระดับปานกลาง ดังนั้นควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้วัยรุ่นมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับปัญหา สาเหตุของการติดยาเสพติด โทษของยาเสพติดให้โทษ และการป้องกันไม่ให้ตนเองเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน ตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับต่ำ เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านบุคคล ด้านโรงเรียน ชุมชน และด้านครอบครัว อยู่ในระดับต่ำ ตามลำดับ ซึ่งผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของยอดชาย ภูพานไร่ (2559) ที่ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่

อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับต่ำมาก ดังนั้น ในการดำเนินงานป้องกันปัญหายาเสพติดในชุมชนภาคีเครือข่ายควรมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนร่วมกัน ผ่านการเรียนรู้ของชุมชน และการสร้างสภาพแวดล้อมให้ตระหนักต่อปัญหายาเสพติด ให้ความหลากหลายตามบริบท ดังนั้น การวางแผนและดำเนินการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ ต้องป้องกันตั้งแต่เยาวชนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและยังไม่มีกลุ่มผู้เสพติด นอกจากนี้ ยังพบว่าพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน ภาพรวม พบว่า อยู่ระดับในน้อย อาจเนื่องมาจากค่านิยมประชาชนส่วนใหญ่ยังคงปฏิเสธเรื่องยาเสพติดและ ผู้ติดยาเสพติด โดยเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญของหมู่บ้านที่ต้องงดเว้นไม่เข้าไปเกี่ยวข้อง ซึ่งผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของบุรณัตร์ จันทรแดง (2560) ที่พบว่า ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ความแตกต่างระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน ตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี พบว่า เยาวชนที่มีเพศ และระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกันมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาที่ได้ครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของยอดชาย ภูพานไร่ (2559) ที่ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของธัญรศม์ ทองสุข และทิพย์วัลย์ สุรินยา (2563) ที่ศึกษาเรื่องความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ การสนับสนุนทางสังคมกับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของทหารกองประจำการ สังกัดกรมทหารต่อสู้อากาศยานรักษาพระองค์กองทัพอากาศ พบว่า ทหารที่ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องยาเสพติดและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน ตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี พบว่า ความรู้เรื่องยาเสพติดของเยาวชนมีความสัมพันธ์เชิงลบระดับต่ำมากกับพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชนตำบลสนามแจง ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับปรกรณ์ ลัมโยธิน และคนอื่น ๆ (2564) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยครอบครัว ปัจจัยความรู้ และปัจจัยกลุ่มเพื่อน กับพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดในการจำแนกกลุ่มเพศชายและเพศหญิงของเยาวชนไทย ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยความรู้มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดของเยาวชนอยู่ในระดับต่ำมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงให้เห็นว่า เมื่อกลุ่มเยาวชนที่มีความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดสูงจะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดลดน้อยลง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับต่ำกับพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน ($r = 0.35$, $p\text{-value} = 0.001$) และสอดคล้องกับพิชเยศ ชูเมือง (2563) ที่ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติดของผู้ต้องหาคดียาเสพติด : กรณีศึกษาในพื้นที่จังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติดเนื่องจากถูกเพื่อนชักชวนให้ใช้ยาเสพติด รองลงมา คือ มีความอยากรู้อยากลอง ขาดความยับยั้งชั่งใจ ซึ่งปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัวที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด คือ เนื่องจากพ่อแม่มีพฤติกรรมทะเลาะกันทุกวัน รองลงมา คือ พ่อแม่หย่าร้างและแยกทางกัน ส่วนปัจจัยทางสังคมด้านเพื่อนที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด คือ เพื่อนชักชวนหรือชักจูงให้เสพ รองลงมา คือ การคบเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อนใช้ยาเสพติด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการอบรมให้ความรู้แก่เยาวชนตำบลสนามแจงให้มีความรู้ในการดูแลตนเองให้ห่างไกลยาเสพติดเพิ่มเติม โดยเน้นในกลุ่มเยาวชนเพศชายที่เรียนอยู่ในระดับ ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากเยาวชนกลุ่มนี้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

2. คณะทำงานในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในตำบลสนามแจง ควรประกอบไปด้วยตัวแทนแต่ละด้านของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชน เช่น ตัวแทนจากเยาวชน ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน เพื่อร่วมกันวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในรูปแบบภาคีเครือข่ายในชุมชน

3. ควรส่งเสริมให้มีการจัดการปัญหายาเสพติดในระดับชุมชน หรือหมู่บ้านอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง ควรทบทวนถึงโครงการต่าง ๆ ที่เคยดำเนินการมาแล้วในอดีตนำมาถอดบทเรียน เพื่อหามาตรการที่ดีและเหมาะสมนำมาปฏิบัติต่อไปในพื้นที่ ในบางครั้งอาจต้องขอความร่วมมือผู้ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย มาเป็นที่ปรึกษาคอยสนับสนุนการทำงานป้องกันปัญหายาเสพติดในชุมชน รวมถึงควรมีการรณรงค์สร้างความตระหนักถึงผลกระทบของการใช้ยาเสพติดทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม เพื่อสร้างพื้นที่ที่ปลอดภัยและภูมิคุ้มกันให้ประชากรทุกช่วงวัยปลอดภัยจากยาเสพติดอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2560). พระราชบัญญัติ ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2250 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กานต์ชัยญา แก้วแดง. (2555). การเสริมสร้างการเรียนรู้การใช้ทักษะชีวิตเพื่อป้องกันสารเสพติดโดยมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2565). แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2565. กรุงเทพฯ: กระทรวงยุติธรรม.
- คณะกรรมการกฤษฎีกา. (2544). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (ฉบับที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- จิราพร เพชรดา. (2554). ปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น : กรณีศึกษาจังหวัดนครนายก. นครนายก: สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครนายก.
- จุฬาลักษณ์ สะตะ. (2553). การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียน นักศึกษากลุ่มเสี่ยงของวิทยาลัยการอาชีพ เลิงนกทา : ภายใตโครงการค่ายเยาวชนต้นกล้าสายใยรักในการ แก้ไขปัญหา ยาเสพติด (กรม ทหารราบที่ 16 ค่ายดินทรเดชา จังหวัดยโสธร). ยโสธร: วิทยาลัยการอาชีพเลิงนกทา.
- ชูไมยะห์ ลาเต๊ะ, สุวรรณ เวาะมิ, สุโวกะห์ มะยาซิง, อับดุลคอลิก อรรอฮิมีย, และ สวัสดิ์ ไหลภาพรณ์. (2564). การจัดการปัญหา ยาเสพติดในชุมชน กรณีศึกษา : ชุมชนบาราเฮาะ ตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ธัญรัตน์ ทองสุข, และ ทิพย์วัลย์ สุรินยา. (2563, ธันวาคม). ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ การสนับสนุนทางสังคมกับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติดของทหารกองประจำการ สังกัดกรม ทหารต่อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นายเรืออากาศ, 8, 142-158.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2543). รวมบทความ การวิจัย การวัดและประเมินผล (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุรฉัตร จันทร์แดง. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อ ยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ปกรณ์ ลัมโยธิน, เจตน์สฤกษ์ สักขพันธ์, เกตติวา บุญปราง, ชิดชนก เชิงเขาว์, และ อภิรักษ์ จันทวงศ์. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยครอบครัว ปัจจัยความรู้ และปัจจัยกลุ่มเพื่อนกับพฤติกรรมเสี่ยง ใช้สารเสพติดในการจำแนกกลุ่มเพศชายและเพศหญิงของเยาวชนไทย ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. เอกสารเสนอต่อการประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 12 วันที่ 26 มิถุนายน 2564, สงขลา.
- พิชยศ ชูเมือง. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติดของผู้ต้องหาคดียาเสพติด : กรณีศึกษาในพื้นที่ จังหวัดสงขลา. สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- ไพบูลย์ มุทุสิทธิ์, ดาบตำรวจ. (2566, กุมภาพันธ์ 12). ผู้บังคับหมู่ สถานีตำรวจภูธรบ้านหมี่ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี. สัมภาษณ์.
- ยอดชาย ภูพานไร่. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- รอชีตะห์ มะสะแม. (2554). การใช้ยาเสพติดของผู้ติดสารเสพติดของศูนย์บำบัดรักษาเสพติด จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ลาวลีย์ นาคดิลก. (2561, มกราคม-เมษายน). แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเสียของเยาวชน. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 12(1), 163-172.
- โลน่า โมลิกา. (2550). การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศุภร ชินะเกตุ. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมพร เทพสิทธิ. (2542). บทบาทขององค์กรเอกชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด. กรุงเทพฯ: จีรรัชการพิมพ์.
- สุจิตตา ฤทธิมนตร์, และ มานพ คณะโต. (2557, เมษายน-มิถุนายน). พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดผิดกฎหมายในวัยรุ่น และผลกระทบต่อด้านสุขภาพ. วารสารการพัฒนาสุขภาพชุมชนมหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2(2), 141-151.
- สุวพันธุ์ คณะโยธา, และ วุฒิพงศ์ ภักดีกุล. (2561, กันยายน-ธันวาคม). ปัจจัยเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดและปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตเทศบาลนครสกลนคร. วารสารโรงพยาบาลสกลนคร, 21(3), 84-95.
- อาภาศิริ สุวรรณานนท์, และคนอื่น ๆ. (2550). ปัจจัยด้านบุคคลที่มีผลต่อการติดยาเสพติดซ้ำ. กรุงเทพฯ: สำนักงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด.
- Spiegler, M.D., & Guevremont, D.C. (1998). *Contemporary behavior therapy*. (3rd ed.). Pacific Grove, CA : Brooks/Cole.